

ISHLAB CHIQRISHNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INVESTITION FAOLLIKNI TA'MINLASH

Burxonov Saydulloxon Tillaxujayevich

Annotatsiya: *Ushbu maqolada modernizatsiya, ishlab chiqarish jarayonida modernizatsiyalash sharoitida investitsion faollik haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *Strategiya, resurslarni tejash, modernizatsiya, ishlab chiqarish jarayonlarining o'zgaruvchanligi, avtomatlashtirish, robototexnika, ishlab chiqarishni avtomatlashtirish,*

Barchamizga ma'lumki 28 yanvar kuni O'zbekiston Prezidenti 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi farmonni imzoladi. Strategiya 7 ta yo'nalish va 100 ta maqsaddan tashkil topgan. Bo'lib, uning 3 - yo'nalishi bevosita milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlashga yo'naltirilgan maqsadlarni ko'zda tutadi. Unda milliy iqtisodiyot barqarorligini ta'minlash va yalpi ichki mahsulotda sanoat ulushini oshirishga qaratilgan sanoat siyosatini davom ettirib, sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmini 1,4 baravarga oshirish maqsadi belgilangan bo'lib, ushbu maqsadni amalga oshirish bevosita ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish bilan bog'langan. Modernizatsiya jamiyat hayoti yoki ishlab chiqarish sohalaridagi har qanday jarayon va hodisalarni turli takomillashtirishlarni joriy etish orqali zamonaviy talablarga muvofiqlashtirish maqsadida o'zgartirishdan iborat. Sanoatni modernizatsiya qilish korxonalar va ishlab chiqarish majmualarining ishlab chiqarish tizimini, birinchi navbatda, ishlab chiqarishning texnik-texnologik bazasini zamonaviy holatga keltirishni nazarda tutadi. Shu bilan birga, ishlab chiqarishni tashkil etish va korxonaning ijtimoiy sohasini ishlab chiqarishning yangi moddiy-texnik bazasiga moslashtirish kerak.

Ishlab chiqarishni modernizatsiyalash, ishlab chiqarish jarayonlarini yaxshilash va ulardan maksimal foyda olish uchun qo'llanmalar va texnologiyalarni yangilashni anglatadi. Bu jarayon, avtomatlashtirish, robototexnika, ma'muriy boshqaruv tizimlari va boshqalar kabi texnik vositalarni o'z ichiga oladi.

Modernizatsiya jarayoni quyidagi asosiy maqsadlarga erishishga yordam beradi:

1. Ish faoliyatining effektivligini oshirish: Yangi texnologiyalar va avtomatlashtirilgan jarayonlar ish ishlarini tezlashtirishi, xatolar sonini kamaytirishi va ishchi kuchini kamaytirishi mumkin.

2. Mahsulot sifati va imkoniyatlari: Yangi texnologiyalar mahsulot sifatini yuksaltishi va yangi mahsulot turlarini ishlab chiqarish imkoniyatlarini ochadi.

3. Energiyaning samarali foydalanishi: Modernizatsiya energiya soxtaligini kamaytirishi mumkin, bu esa energiya xavfsizligi bilan bog'liq muammolarni hal qilishga yordam beradi.

4. Ekologik tasiri: Yangi texnologiyalar ekologik holatlarni yaxshilashga yordam berishi va atrof muhitni saqlashga yordam beradi.

5. Ishchilarning mehnat sharoitlarini yaxshilash: Modernizatsiya jarayoni ishchilar uchun mehnat sharoitlarini yaxshilash, ularning xavfsizligini ta'minlash va ish tajribalarini oshirishga imkon beradi.

Ishlab chiqarishni modernizatsiyalash, yangi texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy qilish, hamda ularni samarali foydalanishga olib keladigan qo'llanmalar va texnologiyalarni rivojlantirishni talab qiladi. Bu jarayon organizatsiyalarga samarali va yanada rivojlangan ish faoliyati uchun imkoniyatlar ochadi.

Investitsion faollik, ishlab chiqarishning modernizatsiyalash jarayonida muhim ahamiyatga ega bo'lgan bir qator masalalarni hal etish uchun zarur bo'ladi. Bu masalalar orasida quyidagilar kiritilishi mumkin:

- Investitsiya manbalarining ta'minlash: Investitsion faollikni oshirish uchun, investitsiya manbalarining ko'rsatkichlarini oshirish kerak bo'ladi. Buning uchun, yangi texnologiyalar va uskunalarni olish, mehnat resurslarini rivojlantirish va infrastrukturani yaxshilashga e'tibor berish zarur.

- Investitsion qonuniy normativ hujjatlarini rivojlantirish: Investitsion jarayonlarga imtiyozlar beruvchi qonuniy normativ hujjatlarni rivojlantirish va to'g'ri amalga oshirish, investitsion faollikni oshirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Bu normativ hujjatlarning investitsiya shartnomalari va soliq imtiyozlari bilan bog'liq qoidalarini to'g'ri amalga oshirish zarur.

- Korruptsiyonni kamaytirish: Korruptsiyonning investitsiya faollikiga salbiy ta'siri katta bo'ladi. Shunday sababli, korruptsiyonni kamaytirish va investitsiya faollikni transparenshiyalashtirish uchun qonunlar va tartibotlarni rivojlantirish zarur.

- Moliyaviy resurslarni ta'minlash: Investitsion faollikni oshirish uchun moliyaviy resurslarni ta'minlash zarur bo'ladi. Bundan tashqari, moliyaviy institutlarni yaxshilash, moliyaning soliq siyosatini yaxshilash va soliq hisob-kitoblari bilan bog'liq qonuniy normativ hujjatlarni joriy etish ham muhimdir.

- Sarmoya bozorlarini rivojlantirish: Investitsion faollikni oshirishda sarmoya bozorlarining rivojlantirilishi muhim ahamiyatga ega. Bu esa, sarmoya bozorlaridagi tartibot va qoidalarini yaxshilash, investorlarga xususiy imtiyozlar berish va sarmoya bozorlari transparenshiyasini oshirish bilan amalga oshirilishi mumkin.

Investitsion faollikni modernizatsiyalash sharoitida investitsion faollikni ta'minlash uchun yuqorida keltirilgan masalalar bilan birgalikda ishlab chiqarish sektoriga yangiliklar kirishi, innovatsiyalar rivojlantirishi va ishlab chiqaruvning samaradorligini oshirish mumkin.

Investitsiya faollikni ta'minlash uchun ishlab chiqarish jarayonini modernizatsiya qilish zarur. Bu, quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

1. Texnologik rivojlanish: Yangi va yuqori texnologiyalar va innovatsiyalar ishlab chiqarish jarayonida qo'llanilishi kerak. Bu, ish faoliyatini avtomatlashtirish, takomillashtirish va ish ko'rsatkichlarini oshirish imkonini beradi.

2. Infrastruktura rivojlanishi: Ishlab chiqarishning effektivligini oshirish uchun infrastrukturaning rivojlanishi zarur. Bu, energiya ta'minoti, transport tarmoqlari va kommunikatsiya vositalarining yangilanishi, shuningdek loyihalarni boshqaruv qiluvchi tizimlarning yaratilishi bilan bog'liq.

3. Xodimlarning malakasini oshirish: Ishlab chiqarish sohasidagi yangiliklardan foydalanish uchun xodimlarning malakasini oshirish kerak. Bu, xodimlarga yangi bilim va ko'nikmalarni o'rgatib berishni, ularning kasbiy rivojlanishiga investitsiya qilinishini ta'minlaydi.

4. Moliyaviy resurslarni to'g'ri tartibga solish: Moliyaviy resurslarni samaradorlik bilan ishlatish va to'g'ri tartibga solish ham muhimdir. Bu, ishlab chiqarish jarayonida xarajatlarni kamaytirish, daromadni oshirish va investitsiya qiluvchi kapitalni ko'paytirish imkonini beradi.

5. Bozor tushunchalarini tahlil qilish: Ishlab chiqarishning sotuvga chiqqan mahsulotlarining bozor tushunchalarini tahlil qilish ham zarurdir. Bu, talabning yangilanishi, raqobatdoshlarning faoliyatini o'rganish va marketing strategiyalarini belgilashga yordam beradi.

6. Ekologik tinchlikni saqlash: Modernizatsiya jarayonida ekologik tinchlikni saqlash muhim bo'ladi. Sifatli suv va energiya ta'minoti, atkazmalarga e'tibor berilishi kerak va ishlab chiqarish jarayoni ekologik holatda amalga oshirilmalidir.

Investitsiya faolligini ta'minlash uchun ishlab chiqarishni modernizatsiyalashning asosiy yo'nalishi budur. Bu yo'nalishlar bilan korxonalar yanada samarali va natijali ishlab chiqarishi imkoniga ega bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimovning mamlakatimizni 2017- yilda ijtimoiy-iktisodiy rivojlantirish yakunlari va 2021yilga mo'ljallangan iktisodiy dasturning eng muxim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Maxkamasining majlisidagi ma'ruzasi.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022 yildagi PF-60-son 2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida Farmoni, www.lex.uz

3. « O'zto'gimachilik sanoati » uyushmasi ma'lumotlari

4. Musaevna, U. Z., & Anvarjonqizi, X. D. (2021). To the Issues of Improving Personnel Motivation in Industrial Enterprises. *Academic Journal of Digital Economics and Stability*, 1, 70-80.

5. Nazarova, L. T. Q. N. (2022). Kimyo sanoati korxonalarida tashkiliy-iqtisodiy boshqaruvning ayrim xususiyatlari. *Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali*, 2(3), 42-51.